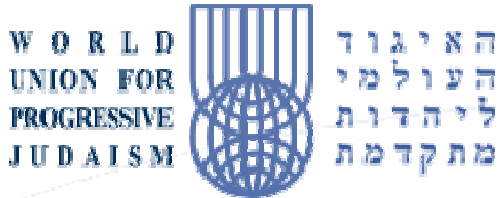

5774

Torah from Around the World

קמח אין תורה אין ואם תורה אין קמח אין אם
*Zonder levensonderhoud is er geen Tora
en zonder Tora is er geen levensonderhoud.*
(R. Eleazar ben Azarja, Pirké Avot 3:21)

Sjabbat 7 september 2013 / 3 tisjri 5774
Sidra Haäzinoe, Devariem [Deuteronomium] 31:1-52
Tanach blz. 416-423
Haftara: 2 Sjemoeël 22:1-51
Tanach blz. 655-661

Commentaar: Rabbijn Ann B. Folb, Arlington, Virginia

Vertaler: Jaap Frank

Het Engelse origineel

Haäzinoe, 'let op', 'luister' - zo begint de sidra voor de ochtend van deze Sjabbat. De cyclus van onze voorlezingen is bijna rond. De hoofdstukken 33 en 34 worden gelezen op de ochtend van Simchat Tora. Mosjé heeft van God gehoord dat zijn sterven nabij is en dat hij het Beloofde Land wel zal zien, maar het niet zal binnengaan. Mosjé bereidt zijn laatste toespraak tot het volk voor. Net zoals Mosjé begon aan de tocht door de woestijn, zo zal hij zijn reis beëindigen: met een gedicht.

Daarin klinkt de wanhoop door van een leider die, in opdracht van God, het volk tot aan de poorten van het Beloofde Land heeft geleid. Eenvoudig was die taak allerm minst en we vernemen tussen de regels door van Mosjé's strijd. Hij waarschuwt het volk voor Gods toorn als zij afdwalen, maar zegt ook aan Israëls vijanden wat ze zal overkomen als ze Gods plannen met Zijn uitverkoren volk proberen te dwarsbomen. En op de zelfde dag dat Mosjé zijn toespraak

beëindigt, beklimt hij de berg Nevo, van waar hij niet lang daarna het volk zal zegenen. Zijn einde nadert.

De vraag voor ons is nu: wat voor baat u en ik kunnen hebben bij deze laatste, afsluitende woorden van onze grote leider? Kunnen wij op enigerlei wijze inzicht krijgen in de strijd van deze mens, die tenslotte toch door God was uitverkoren om te doen wat hem, Mosjé, was opgedragen? Zó belangrijk is, denken wij, ons leven toch niet?

Mijn antwoord op de vraag die ik hier stel is een gok; ik kan me er niet aan onttrekken dat deze Sjabbat zo vlak voor Jom Kippoer valt. Een van de belangrijkste aspecten van deze hele dag van gebed en overpeinzing is het Jizkor, gewijd aan de herinnering aan hen die ons zijn ontvallen. Deze dienst is, zoal het ook hoort, altijd goed bezocht. Wij zijn die eredienst aan diegenen verplicht die ons vóór gingen. Wij zijn hun nalatenschap.

Ieder van ons worstelt met de betekenis van ons leven en met de eindigheid van ons bestaan. Onze traditie bevat een lange *midrasj* die in Devariem Rabbah 7:10 en 11:10 begint, en die aan ons duidelijk maakt dat ook Mosjé deze lastige kwestie niet bespaard is gebleven. Op de tekst van Devariem 31:14: „*De Eeuwige zei tegen Mosjé: Je leven loopt ten einde*“, geven onze leraren [in Devariem Rabbah] als commentaar: „Toen het tot Mosjé doordrong dat het oordeel (dood) over hem was geveld, trok hij een kleine cirkel waar hij stond om zich heen en zei: „Heer van het heelal, ik zal niet van hier wijken totdat u het oordeel teniet doet.“

Zoals u zich wel zult kunnen indenken, was God niet bepaald gelukkig met dit gedrag. Na wat bezwaren legde Mosjé zich bij zijn lotsbestemming neer. Ondanks zijn grootheid was zijn tijd gekomen. Hij liet zijn volk een grote erfenis na in de hoop dat ze die niet zouden laten verwateren. Zijn gedicht herinnert hen aan Gods standvastigheid jegens hen, waarmee de Tora is doordrongen.

Maar wat laten wij na voor onze kinderen? Wat zal onze erfenis aan hen zijn? Wat, los van tastbare zaken, willen wij onze erfgenamen nalaten? We zijn geen van allen een Mosjé en van maar weinigen onder ons zullen de laatste woorden ter herinnering opgetekend worden op een even grandioze manier als Tanach doet. Maar zeker is dat wij, net als Mosjé, willen dat ons nageslacht de erfenis van ons volk verwerkelijkt en de goede daden die we doen.

De meesten van ons koesteren de verwachting dat onze kinderen hun leven leiden en hun kinderen zullen opvoeden vanuit de waarden die wij koesteren.

Ik denk derhalve dat ik u een voorstel wil doen. En wel dat wij, met het zelfonderzoek van Grote Verzoendag in gedachten, de tijd zullen nemen om die ideeën en waarden - waarvan we hopen dat onze kinderen ze na ons verscheiden zullen voortzetten - op te schrijven. Vaak gaan we ervan uit dat onze kinderen weten wat wij van waarde vinden en wellicht doen ze dat ook. Maar in elk geval hopen we dat ze in staat zullen zijn om onze waarden in ons gedrag te herkennen.

Het zou wel eens riskant kunnen zijn om onszelf aan het papier toe te vertrouwen. In deze cyber-tijd, waarin informatie 'in de wolken' is opgeslagen en eenvoudig is te wissen, leggen mensen vaak toch het een en ander op papier vast als het belangrijk genoeg is. Ik raad u nu dus aan om de moeite te nemen onder woorden te brengen wat u uw kinderen niet alleen in hun leven zou willen zien voortzetten, maar ook datgene waarvan u hoopt dat het uw leven heeft gekarakteriseerd. Het zal een waardevolle erfenis zijn zowel voor u als voor hen. De tekst mag

dan niet elk jaar in sjoel worden gelezen, maar ik kan u vrijwel zeker garanderen dat uw kinderen wat u heeft opgeschreven zullen koesteren en vaak zullen overdenken. U bent dan misschien geen Mosjé, maar u bent wie u bent en dat is belangrijk genoeg.